

Mülakat

**Türk Vatandaşlarının
Lübnan'dan
Tahliyesi Üzerine Dr.
Gülşen Y. Sağlam ile
Mülakat**

Öncelikli mülakat teklifimizi kabul ettiğiniz için çok teşekkür etmek isteriz. İsrail'in Lübnan'a saldırıları başladığında sizlerde Lübnan'da bulunmaktaydınız. Türkiye ve Lübnan arasında mekik dokumakta ve iki ülke ilişkilerinin ekonomik ve toplumsal düzeyde geliştirilmesine katkı sunmaktasınız. Görüşleriniz hem Lübnan'da yaşayan vatandaşlarımızın sorunlarını anlamak hem de İsrail saldırganlığının Lübnan ve Filistinli göçmenlere etkisini analiz etmek açısından önemlidir.

Göç Çalışmaları Merkezi: Lübnan'da yaşayan Türk vatandaşları hakkında ne söyleyebiliriz?

G.Y.S: Lübnan'da kendilerini Osmanlı torunları olarak tanımlayan bir Türk kitlesi bulunmaktadır. Bu kitlenin sayısı tam olarak bilinmemektedir. Bazı Türk köyleri vardır ve bunlarla ilgili raporlarda yayınlandı.

Ancak bunların dışında yaklaşık 50 bin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı Lübnan'da yaşamaktadır. Lübnan'da ekonomik nedenlerle göç edenlerin önemli bir kısmı 1960'lardan sonra Lübnan'a yerleşen kişilerdir. Çoğunluğunu Mardin kökenliler oluşturmaktadır. İç savaş döneminde bir kısmı Lübnan'ı terk etmişse de büyük bölümü Lübnan'da kalmaya devam etti. Lübnan'da kalanlar ise daha sonra kendilerine tanınan haklar kapsamında Lübnan vatandaşlığı da almıştır. Ancak Lübnan vatandaşlığı almayan Türk vatandaşlarının sayısı ise yaklaşık 15 bindir, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları, ağırlıklı olarak Beyrut'ta, bir kısmı ise Bekaa, Seyda ve Trablusşam'da bulunmaktadır.

Göç Çalışmaları Merkezi: İsrail'in Lübnan saldırıları ile birlikte Türk vatandaşlarının tahliyesine ilişkin zorluklar nelerdir?

G.Y.S: Lübnan'daki gerilimlerin tırmanmasıyla birlikte, özellikle Türk vatandaşlarının yoğun olarak yaşadığı Beyrut ve güneydeki Dahiye bölgesi gibi yerler, İsrail saldırılarına maruz kaldı. İsrail ilk başlardan Beyrut'un Şii bölgesi olan Dahiye'ye hava saldırıları düzenlerken daha sonra Beyrut'un ve başka yerleşim yerlerine de saldırılar düzenlemeye başladı. Bu durum Lübnan'da yaşayan hem bizleri hem de Lübnanlıları ciddi anlamda tedirgin etti. Dolayısıyla Türkiye'de çalışmaları alan vatandaşlarımız savaşın Lübnan'a yayılmasıyla birlikte Türkiye'ye dönme kararı almıştı. Geçen aya kadar (Eylül 2024) hava yolu ile gönüllü

bir şekilde geri dönüşler oldu. Ancak özellikle Eylül sonunda saldırılar arttı ve uçak seferleri iptal oldu. Bu durumda karayolu ile Suriye üzerinden Türkiye'ye vatandaşlarımızın getirilmesi hem tehlikeli hem de resmi olarak oldukça güç.

Savaşın denize yayılması veya Refik Hariri Uluslararası Havalimanı'nın hedef alınması durumunda, Türkiye'nin vatandaşlarını tahliye etmesi daha da zorlaşacaktır. 10 Ekim'de ilk tahliyenin başarılı bir şekilde yapılmış olması oldukça önemlidir. Nitekim hali hazırda Türkiye tahliye için kendisine başvuran başka ülke vatandaşlarının da Lübnan'dan tahkiyesini güvenli bir şekilde sağlamaktadır. Zira Türkiye dışında şu anda tahliye operasyonu gerçekleştiren başka ülke bulunmamaktadır. Bundan dolayı ilk tahliye kafilesinde Türk vatandaşlarının yanı sıra başka ülke vatandaşları da Mersin Limanına sağlıklı ve güvenli bir şekilde ulaştırılmıştır. Kişisel olarak Lübnan' da insani kriz daha da kötüleşmesinden önce, Türk vatandaşlarının tahliyesinin tamamlanması oldukça önem taşımaktadır. Şu anda kısmi olarak hava ve deniz yolları hala açıkken bu fırsat değerlendirilmelidir; çünkü ileride bu yolların kapatılması durumunda Türkiye vatandaşlarının tahliyesi imkânsız hale gelebilir. Nitekim halihazırda tahliye olmak isteyenlerle ilgili bir çalışma sürdürülmektedir. Tahliye edileceklerle ilgili bilgiler diplomatik temsilciliğe iletildi. Hava yolu ile tahliyelerin zorluğundan dolayı deniz yolu ile ilk tahliyeler gerçekleştirildi. Halihazırda yaklaşık 5 bin vatandaşın tahliye için başvuru yaptığı halk arasında konuşulmaktadır.

Göç Çalışmaları Merkezi: İsrail saldırılarının Lübnan'a etkisini nasıl değerlendirmektesiniz?

G.Y.S.: İsrail'in son haftalarda düzenlediği saldırılar binlerce sivilin yaşamını yitirmesine yol açtı. İsrail yönetimi sürekli güney Lübnan ve Beyrut'un bazı bölgelerinin tahliye edilmesini talep etmektedir. Öte yandan, İsrail, Lübnan'daki havaalanları, limanlar ve kara yolları gibi hayati altyapı tesislerini hedef alırsa, ülke genelinde hareket tamamen durma noktasına gelebilir. Geçmişte olduğu gibi, Masnaa'daki Suriye ve Lübnan arasındaki ana yolun vurulması, Lübnan'ın tamamen izole olmasına neden olabilir ve bu durum Gazze'ye uygulanan ablukaya benzer bir duruma yol açabilir. Böyle bir abluka, insani yardım ve gerekli malzemelerin ülkeye girişini engelleyerek insani krizin daha da derinleşmesine neden olacaktır.

Göç Çalışmaları Merkezi: İnsani yardım ve tahliyeler konusundaki görüşlerinizi bizlerle paylaşabilir misiniz?

G.Y.S.: Bence ulaşım yolları ve hayati altyapılar hala açıkken, bu fırsatın Lübnan'a yardım ulaştırmak için derhal değerlendirilmesi gerekmektedir. Yardım sağlanmasında herhangi bir gecikme, özellikle ileride tedarik yolları kesilirse, Lübnan'da yaşayan Türk vatandaşlarına da özellikle yardım ulaştırılmasını zorlaştıracaktır; bu durum durumu daha da karmaşık hale getirecektir ve şimdilik Türk vatandaşların Türkiye'den önemli ve acil talepleri budur.

Göç Çalışmaları Merkezi: Filistinli mülteciler savaştan nasıl etkilenmektedir?

G.Y.S: Lübnan ciddi anlamda Filistinli mülteci barındırmaktadır. Lübnan'da yaklaşık 500 bin Filistinli yaşamaktadır. Bunlardan yaklaşık 110 bini 12 mülteci kampında yaşamlarını sürdürmektedir. Hizbullah'ın güçlü olduğu Sur şehrine komşu Seyda şehri ve Beyrut, Lübnan'daki en büyük Filistin mülteci kamplarından bazılarında ev sahipliği yapmaktadır; bunların başında Ayn El-Helve Kampı gelmektedir. Bu kamplar, askeri bir tırmanış durumunda doğrudan etkilenebilir ve bu da Beyrut ve diğer bölgelere daha fazla nüfusun göç etmesine neden olabilir. Bu kamplarda Hamas hareketine bağlı unsurlar ve yetkililerin bulunduğu inanılmaktadır; bu da İsrail'in bu kampları hedef almasına yol açabilir. Bu durum bir yandan kamplardaki insani durumu daha da derinleştirecek, diğer yandan da Beyrut'a daha fazla Filistinlinin göç etmesine yol açacaktır.

***Dr. Gülşen Y. Sağlam:** Siyaset Bilimi alanında doktora ve Uluslararası Kamu Hukuku alanında yüksek lisans derecelerine sahip olan Sağlam, Lübnan başta olmak üzere çeşitli Ortadoğu ülkelerde uzun yıllar akademik ve kurumsal çalışmalarda bulundu. Av. Sağlam, Besme International Group for Humanitarian Assistance bünyesinde Ortadoğu'daki krizler, ekonomi politik ve dezavantajlı grupların güçlendirilmesi çalışmalarına Genel Koordinatör düzeyinde sürdürmektedir. Arapça, İngilizce ve Türkçe bilmektedir.*

Mülakat

**Türk Vatandaşlarının
Lübnan'dan
Tahliyesi Üzerine Dr.
Gülşen Y. Sağlam ile
Mülakat**